

20151123421

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Врз основа на член 26 и член 47 став 1 точка 6 од Законот за Народната банка на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 158/10, 123/12 и 43/14), Советот на Народната банка на Република Македонија донесе

ОДЛУКА ЗА НАЧИНОТ И УСЛОВИТЕ ЗА ЗАМЕНА НА КНИЖНИТЕ И КОВАНИТЕ ПАРИ ШТО СТАНАЛЕ НЕСООДВЕТНИ ЗА ОПТЕК

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

1. Со оваа одлука се утврдуваат критериумите за препознавање на книжните и кованите пари што станале несоодветни за оптек (во понатамошниот текст: критериуми) и се утврдува постапката за нивна замена кај Народната банка на Република Македонија (во понатамошниот текст: Народната банка).

2. Под книжни и ковани пари што станале несоодветни за оптек во смисла на оваа одлука се подразбираат книжните и кованите пари коишто се излитени, оштетени и изработени со грешка.

3. Народната банка ги прима и ги заменува книжните и кованите пари што станале несоодветни за оптек.

4. Банките и друштвата за снабдување со готовина (во натамошниот текст: центри за готовина) се должни да ги доставуваат до Народната банка книжните и кованите пари што станале несоодветни за оптек.

II. ИЗЛИТЕНИ КНИЖНИ ПАРИ

5. За излитени се сметаат книжните пари коишто:

- со текот на употребата се дотраени, истенчени, испревиткани заради што станале меки и како такви се несоодветни за оптек.

- значително се избледени, извалкани, намален е квалитетот на хартијата и бојата заради што некои од нивните основни карактеристики (апоен, мотиви на книжните пари, елементи на заштита) се слабо видливи и книжните пари се несоодветни за понатамошна употреба.

III. ОШТЕТЕНИ КНИЖНИ ПАРИ

6. За оштетени се сметаат книжните пари:

- чијашто преостаната површина изнесува повеќе од 60% и имаат барем една неоштетена (видлива) нумеричка ознака (сериски број на книжните пари),

- коишто се поткинати и залепени со леплива лента,

- коишто се скинати на повеќе делови и залепени со леплива лента, а со споредбата на сериските броеви може да се утврди дека неспорно станува збор за иста книжна пара,

- коишто се закинати повеќе од 5 мм,

- коишто имаат една или повеќе дупки,

- на кои е пишувано, цртано, коишто се нагризени, изгниени, избледени заради перење, исчадени, стуткани со повеќекратни набори,

- коишто се полиени со мастило, боја, маснотија, хемикалија,

- коишто се изгорени, а јагленосаниот дел е помалку од 40% од површината на книжната пара, и
- коишто се обоени со јака боја со која се врши хемиска заштита на книжните пари во транспорт, односно кога книжните пари се обојуваат при насилно отворање на пакувањето со книжни пари.

IV. ИЗЛИТЕНИ И ОШТЕТЕНИ КОВАНИ ПАРИ

7. За излитени и оштетени ковани пари се сметаат парите коишто станале неупотребливи за натамошен оптек под дејство на некоја надворешна сила, којашто предизвикала механичка деформација, нарушување на релјефот на кованиите пари, или нејзините основни карактеристики се слабо видливи под дејство на хемиски оштетувања и се несоодветни за понатамошна употреба.

V. КНИЖНИ И КОВАНИ ПАРИ ИЗРАБОТЕНИ СО ГРЕШКА

8. За книжни и ковани пари изработени со грешка се сметаат примероците од книжни и ковани пари коишто се изработени со одредени грешки и како такви се пуштени во оптек.

VI. НАЧИН НА ЗАМЕНА НА ИЗЛИТЕНИТЕ И ОШТЕТЕНИТЕ КНИЖНИ И КОВАНИ ПАРИ

9. Банките и центрите за готовина се должни да вршат обработка на книжните и кованиите пари, а примероците на книжни и ковани пари коишто ги идентификувале како несоодветни за оптек при обработката и согласно со утврдените критериуми со оваа одлука, ги отстрануваат од оптек, ги пакуваат и ги доставуваат до Народната банка.

10. Банките преку своите организациски делови примаат и вршат замена на книжни и ковани пари што станале несоодветни за оптек од физички и правни лица.

11. Книжните и кованиите пари што станале несоодветни за оптек не смеат да бидат повторно пуштени во оптек и задолжително се доставуваат до Народната банка.

12. Народната банка ги обработува книжните и кованиите пари што станале несоодветни за оптек и врши нивна замена.

13. Народната банка ја врши замената на книжните и кованиите пари што станале несоодветни за оптек доколку ги исполнуваат критериумите од оваа одлука.

14. Оштетените книжни пари коишто ќе се откријат во текот на обработката во Народната банка и чиј степен на оштетување е поголем од критериумите утврдени во точка 6 од оваа одлука се сметаат за кусок.

15. Банките и центрите за готовина, врз основа на записник изготвен од Народната банка, треба да го надоместат утврдениот кусок во рок од 3 работни дена од неговиот прием.

16. Народната банка ги заменува оштетените ковани пари, доколку е можно да се утврди дали се оригинални (имајќи ја предвид големината, тежината, бојата, видот на легурата, гравурата и другите знаци).

17. Народната банка врши замена на книжните и кованиите пари изработени со грешка во полн износ, откако тие ќе се достават од страна на банките и центрите за готовина.

18. Народната банка врши контрола на примената на одредбите пропишани во оваа одлука при обработката на книжните и кованиите пари од страна на банките и центрите за готовина, согласно со прописите со кои поблиску се уредуваат условите и начинот на вршење контрола.

19. Доколку со контролата од точката 18 од оваа одлука се утврди дека банките и центрите за готовина не постапуваат во согласност со одредбите од оваа одлука, Народната банка ќе преземе соодветни мерки во согласност со закон.

VII. ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

20. Со денот на влегувањето во сила на оваа одлука престанува да важи Одлуката за начинот и условите за замена на книжните и кованите пари што станале непогодни за промет („Службен весник на Република Македонија“ бр. 91/11 и 153/12).

21. Оваа одлука влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

О. бр. 02-15/VIII-4/2015
25 јуни 2015 година
Скопје

Гувернер
и претседавач на Советот
на Народната банка на
Република Македонија,
Димитар Богов, с.р.